

Hvordan bryte igjennom?

Møte med arbeidslivet for høyt kvalifiserte personer med nedsatt funksjonsevne

Fafo-frokost 11.12.08
Inger Lise Skog Hansen
Kaja Reegård

Bakgrunn

- Direktoratenes trainee-program for personer med nedsatt funksjonsevne
- Unikt utvalg – høyt kvalifiserte personer med nedsatt funksjonsevne
- Sammensatt utvalg
 - Alder
 - Utdanningsnivå
 - Type funksjonsnedsettelse

Utvalget

■ Alder

- 20-29: 18 prosent
- 30-39: 36 prosent
- 40 + : 46 prosent

■ Type funksjonsnedsettelse

- Svaksynt/blind, tunghørt/døv og rullestolbruker (20 prosent)
- Andre fysiske bevegelseshemninger (23 prosent)
- Psykisk lidelse (25 prosent)
- "Annet" (33 prosent)

Utvalget

- Utdanningsnivå
 - Bachelor: 59 prosent
 - Master: 36 prosent
 - Ph.d: 5 prosent
- Tid siden fullført utdanning
 - Inntil 2 år: 33 prosent
 - Mer enn 2 år: 66 prosent

Frafall og frustrasjoner

“Til tross for mine søknader til vedkommende tilbud, til tross for alle de direktoratene som deltok i programmet, og til tross for at jeg tok ukentlig kontakt med DIFI, så ble jeg ikke invitert til et eneste intervju. Det ble illusorisk for meg, og jeg er dermed IKKE interessert i å delta i undersøkelsen”.

Sammensatt utvalg - to ulike problemstillinger

- 1. Funksjonshemmende barrierer høyt kvalifiserte personer med nedsatt funksjonsevne møter i *overgangen* mellom utdanning og arbeidsliv
- 2. Funksjonshemmende barrierer høyt kvalifiserte personer med nedsatt funksjonsevne møter ved *reetablering* på arbeidsmarkedet / kunne bli værende i arbeidsmarkedet

Arbeidsmarkedsstatus

- 72 av 118 i arbeid (61 prosent)
 - 23 personer oppga at dette var en tiltaksplass
- Personer med psykiske lidelser har den laveste andelen i arbeid
- Høy andel med tidligere arbeidserfaring
- 59 personer søkte arbeid på intervju tidspunktet
- 20 arbeidssøkende personer uten jobb som ikke har fått noen jobbtillbud
- 15 personer verken søker arbeid eller er i arbeid
- Stor andel attføring, rehabiliteringspenger eller uførestønad

Funksjonsnedsettelse skygger for kvalifikasjoner

- 79 prosent mente at det ville redusere muligheten for å komme på intervju dersom de oppga funksjonsnedsettelsen i søknaden.
- Av de som kom til intervju, hadde halvparten unnlatt å oppgi funksjonsnedsettelsen.
- Halvparten av utvalget hadde tilretteleggingsbehov
 - Kun 10 av 62 personer oppga dette i søknaden
- Vanskelig balansegang: vektlegging av funksjonsnedsettelsen

Betydning av funksjonsnedsettelse

- 72 prosent mener at funksjonsnedsettelsen begrenser deres muligheter på arbeidsmarkedet
- Funksjonsnedsettelsen overskygger betydning av utdanning
- Over halvparten tror at arbeidsgivere tviler på deres evne til å utføre arbeidsoppgaver godt nok.

Sammensatte utfordringer

- ”Hull i CV”
- Behov for å jobbe redusert tid
- Manglende personlige referanser
- Mangel på personlige nettverk
- Vanskelig å orientere seg i et kaotisk jobbmarked
- Lav selvtillit og liten tro på egne muligheter
- Usikkerhet i forhold til egen arbeidskapasitet

Vellykkede strategier

- Egen innstilling og pågangsmot
 - Være aktiv
 - Delta i frivillig arbeid
 - Ikke gi opp
- Personlig utvikling
 - Tålmodighet
 - Verdifulle erfaringer
 - Innsikt i egne begrensninger
- Kurs og oppfølging i regi av NAV
- Godt nettverk av venner og familie

Hva har vi lært?

- Utdanning har sterkt positiv effekt på sysselsetting, men utdanning gir ikke automatisk innpass
- Funksjonsnedsettelse overskygger faglige kvalifikasjoner – problemer med å bryte igjennom
 - Forestillinger og usikkerhet om betydning av funksjonsnedsettelse
 - Forestillinger om arbeidsevne
- Antakelser om arbeidsgivers holdninger kan være en barriere for reell håndtering av funksjonsnedsettelse og tilretteleggingsbehov
- Trainee-programmet har mobilisert noen personer som ellers ikke aktivt søker arbeid

Hva har vi lært...

- Mange og sammensatte utfordringer
- NAV en viktig aktør og gitt hjelp og oppfølging til mange, men
 - Mange som har mottatt attføring er uten arbeid
 - Noen har opplevd å ikke få reell oppfølging som arbeidssøker
 - Noen har opplevd å bli frarådet å søke stillinger / velge utdanning

Utfordringer

- NAV
 - Matche arbeidssøkere og relevante arbeidsgivere
 - Oppfølging
 - Orientering
- Arbeidsgiverne
 - Slippe til – oppfølging av IA-avtalen
 - Aktivitets- og rapporteringsplikt fra 1.1.2009
- Arbeidssøkere og arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne
 - Betydningen av egen innstilling